

ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Ігор Довгий

Львівський національний університет імені Івана Франка

Розглянуто проблему дистанційного вивчення мови та створення інструментальних засобів для такого вивчення.

Ключові слова: дистанційне навчання, мова як іноземна, тестові завдання.

Дистанційна форма навчання в Україні згідно зі статтею 42 Закону України „Про вищу освіту” є рівноправна з традиційними – очною, заочною, вечірньою та екстернатом. Її завдання та функції регламентовано „Положенням про дистанційне навчання” (Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 № 40). У зв’язку з цим більшість вищих навчальних закладів України почали активно впроваджувати її в навчальний процес.

Деякі вищі навчальні заклади встановлюють готові системи дистанційного навчання, які вже розроблені і серед яких можна виділити декілька, що мають широкую популярність у світі. Це такі, як Lotus Learning Space, Web CT, First Class, Top Class та інші. Деякі ВНЗ розробляють власні системи дистанційного навчання.

Є свої переваги та недоліки при застосуванні готових систем чи власних розробок. При використанні готових систем дистанційного навчання є можливість працювати з дистанційними курсами, які розробили інші. Перевагою власних систем є те, що при необхідності можна переробити чи розробити нові інструментальні засоби для реалізації деяких специфічних завдань, які можуть виникнути при розробці дистанційного курсу. У Львівському національному університеті ім. І. Франка використовують власну систему дистанційної освіти.

Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах **відкритого навчання**, широко використовує **комп’ютерні навчальні програми** різного призначення та **сучасні телекомунікації** з метою доставки навчального матеріалу та спілкування, у тому числі в реальному часі [1].

В Інтернеті можна побачити два типи дистанційних курсів.

Перший тип – для самостійного навчання. Дистанційний курс міститься на сайті. Студент вивчає навчально-методичні матеріали, перевіряє рівень своїх знань, одержує посилання на інші сайти в Інтернеті для глибшого знайомства з відповідною дисципліною.

Другий тип – для групового вивчення. Передбачається активний обмін інформацією, думками з викладачем і студентами. У цьому випадку встановлюються контрольні терміни навчання, і такий курс, як правило, входить у систему підготовки фахівця певної кваліфікації (бакалавра, спеціаліста, магістра).

Прикладом курсу першого типу є навчально-методичні матеріали та система тестових завдань з вивчення української мови як іноземної (www.franko.lviv.ua/lknp/mova/in/index.php).

Інструментальні засоби створення дистанційного курсу вивчення мови як іноземної складаються з багатьох компонентів, серед яких доцільно виділити такі:

- 1) реєстрація користувачів;
- 2) засоби адміністрування;
- 3) подання навчальних матеріалів;
- 4) засоби тестування та оцінювання знань користувачів;
- 5) засоби тренування та навчання;
- 6) зберігання статистичних даних про результати тестування користувачів.

При створенні інструментальних засобів для навчання та тестування було проаналізовано методи та підходи, які використовують у комп'ютерних технологіях навчання, узагальнено досвід застосування нових інформаційних технологій, телекомунікаційних засобів та Інтернету з навчальною метою.

Інструментальні засоби для навчання та тестування дають змогу:

- генерувати тестові завдання з бази даних за критеріями, заданими розробником курсу;
- використовувати тестові завдання різних типів (вибір одного варіанта із запропонованих, вибір декількох варіантів із запропонованих, уведення відповіді);
- включати малюнки, анімацію, аудіо- та відеофайли;
- користуватись у режимі навчання контекстною допомогою;
- видавати (в режимі контролю) в кінці тесту статистичні дані про результати тестування, які записуються в базу даних результатів;
- вказати час для виконання тесту.

Для того, щоб пройти тестові випробування в режимі контролю, користувач повинен зареєструватися в курсі. Зареєстровані користувачі мають додаткові можливості, а саме:

- здійснити контроль над засвоєнням знань (у режимі on-line) з видачею статистичних даних про результат тестування;
- ознайомитись із результатами тестових випробувань.

Можливості для викладача:

- доступ та редагування баз даних із запитаннями;
- визначення критеріїв вибору завдань;
- перегляд бази даних реєстраційних форм;
- здійснення адміністрування цих баз даних;
- перегляд бази даних результатів тестування всіх зареєстрованих користувачів.

Метою створення цього курсу було вироблення науково-методичних засад вивчення української мови як іноземної з використанням нових інформаційних технологій, телекомунікаційних засобів та Інтернету.

Досягнення цієї мети передбачало:

- конкретизацію концептуальних засад вивчення української мови як іноземної;

- удосконалення комунікативно зорієнтованих методик вивчення української мови;
- розширення способів і засобів навчання з урахуванням досягнень сучасної лінгводидактики;
- вироблення науково-методичних засад викладання української мови в іншомовній аудиторії на основі узагальнення національної лінгводидактичної традиції, залучення світового досвіду викладання іноземних мов з використанням новітніх технологій;
- створення навчально-методичних матеріалів для вивчення української мови як іноземної та системи тестових завдань:
  - o визначити набір тем, які доцільно подати в навчальному курсі вивчення української мови як іноземної;
  - o застосувати метод роз'яснення складних моментів у поєднанні з методом тренування та контролю;
  - o урізноманітнити форми і методи подання практичних завдань (завдання-тести, вправи, ігри);
  - o подати інформацію у формі коментарів, запитань-відповідей, словників, докладних методичних вказівок;
  - o розробити зразки тестів для контролю загального рівня знань, умінь та навичок з української мови як іноземної;
  - o подати анотацію найважливіших навчальних посібників з української мови для іноземців.

Запропоновано систему та структуру загальних уніфікованих тестів з української мови як іноземної, яку підготували викладачі кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету ім. І. Франка. Тести з фонетики, лексики і граматики української мови включають завдання, які мають на меті визначення рівня знань та вміння застосовувати ці знання на практиці (у словосполученні, реченні, тексті). Ці вміння виявляються в ході виконання завдань, які передбачають:

- заповнення пропусків у реченні (висловлюванні);
- вибір відповіді, найближчої за змістом до запропонованого твердження;
- відповідь на питання, пов'язані з підкресленим словом (фразеологізмом) чи текстом в цілому;
- вміння знайти помилку серед підкреслених фрагментів речення;
- вибрати необхідне слово з ряду близьких за значенням або близьких за звучанням;
- знайти зайве слово в межах тематичної групи слів;
- вибрати правильну відповідь із запропонованих варіантів.

Тому було модифіковано деякі інструментальні засоби, які допомагають реалізувати зазначені вище типи тестових завдань. Ці інструментальні засоби дають змогу:

- вибрати єдину правильну відповідь із запропонованих варіантів;
- вибрати декілька правильних відповідей із запропонованих варіантів;
- увести правильну відповідь;

- вибрати правильну відповідь із запропонованих варіантів, поданих у вигляді схем, малюнків, відеосюжетів, анімаційних роликів.

Використовувати аудіо- та відеоматеріали в дистанційному курсі вивчення мови як іноземної є дуже важливим. Це можливо, оскільки в останні роки мультимедійні сервери, які дозволяють передавати мережею потокові аудіо- та відеоматеріали в „прямій” трансляції або за запитом користувача, розвиваються швидкими темпами.

Система тестових завдань спрямована на визначення рівня мовної та мовленнєвої компетенції іноземців, які мають бажання працювати, здобувати освіту в Україні, отримати українське громадянство, підвищити професійний рівень в певній галузі тощо.

-
1. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навч. посібн. – 2-ге вид., доп. – Х., 2001.

INSTRUMENTAL FACILITIES FOR DISTANCE LEARNING OF FOREIGN LANGUAGE

Igor Dovgiy

Ivan Franko Lviv National University

The problem of the distance learning of language and creation of instrumental facilities for such study.

Key words: distance learning, foreign language, test tasks.